

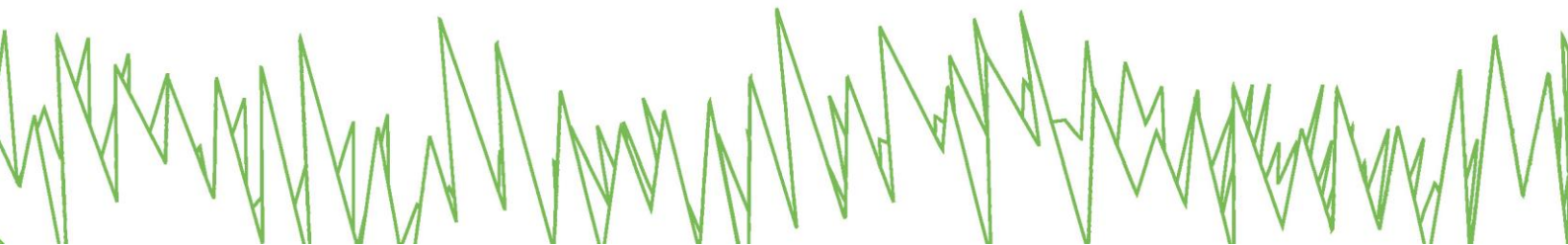
בין צניעות לבושה

בראשית פרק ב

- (כא) ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתונה:
 (כב) ויכן ה' אלוקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם:
 (כג) ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת:
 (כד) על פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד:
 (כה) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו:

בראשית פרק ג

- (א) והנחש היה ערום מפל חית השדה אשר עשה ה' אלוקים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלוקים לא תאכלו מפל עץ הגן:
 (ב) ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל:
 (ג) ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלוקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתו:
 (ד) ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתו:
 (ה) כי ידע אלוקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב ורע:
 (ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאנה הוא לעינים ונתקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל:
 (ז) ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות:
 (ח) וישמעו את קול ה' אלוקים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלוקים בתוך עץ הגן:
 (ט) ויקרא ה' אלוקים אל האדם ויאמר לו איכה:
 (י) ויאמר את קלה שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא:
 (יא) ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיה לבלתי אכל ממנו אכלת:
 (יב) ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ נאכל:
 (יג) ויאמר ה' אלוקים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני נאכל:
 (יד) ויאמר ה' אלוקים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מפל הבהמה ומפל חית השדה על גחנה תלך ועפר תאכל כל ימי חייך:
 (טו) ואיכה אשית בינה ובין האשה ובין זרעה ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: ס
 (טז) אל האשה אמר הרבה ארבה בעצבונך והרבה בעצב תלדי בנים ואל אישה תשוקתך והוא ימשל בך: ס
 (יז) ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיה לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך:
 (יח) וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה:
 (יט) בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב:

(כ) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל חי:

(כא) ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם: פ

(כב) ויאמר ה' אלוקים הן האדם היה פאחד ממנו לדעת טוב ורע ועמה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם:

(כג) וישלחהו ה' אלוקים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם:

(כד) ויגרש את האדם וישפן מקדם לגן עדן את הפרבים ואת להט הנחש המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים: ס

מדרש תהלים (בובר) מזמור צב ד"ה ון | גורש אדם

ר' יהושע בן קרחה אומר מן האילן שנחבאו תחתיו לקחו עלים ותפרו, שנאמר ויתפרו עלה תאנה (בראשית ג ז), ר' אליעזר אומר מן העור שהפשיט הנחש, עשה הקב"ה כתנות כבוד לו ולעזרו, שנאמר ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (שם שם / בראשית ג' / כא).

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה כ ד"ה (כא) ויעש י"י

ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כותנות אור

מתוך: הרב יאיר דרייפוס: "הברית והיצר", ויקרא את שמם אדם, עמ' 131

הצניעות של התורה רוצה לשמור על הנבוכות והבושה ובכך לשמר את המדהים, את ההרמוני, את המיסטי והנשגב. "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד" (בראשית ב' כד); "ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם" (שם ג' כא). בגן עדן דבק אדם באשתו והיו לבשר אחד ממקום של עירום, ללא כיסויים. אחרי החטא מושגת האחדות דווקא על-ידי ההצנעה והלבוש.

משאיבד האדם את יכולתו לשמור על התום, להביט בפנים, הוא זקוק ללבושים, להצנעה. תפקיד הצניעות הוא להפוך את הלבוש לגילוי, לעדן את היצר שזוהם על-ידי הנחש. הצניעות שייכת לעולם התיקון שבא בעקבות השבירה, שחטא אדם הראשון הוא חלק ממנה.

הגוף שמסמן את היש נוצר כגוף רק בכך שהוא מכוסה. גוף הפרא החייתי אינו גוף. האנושיות מכוננת את הגוף באמצעות העידון, הצנעה והבושה. הפריצות הופכת את הגוף לחפץ, לאובייקט חסר מיניות במובן האנושי. הצנעת הגוף מחזירה לו את המסתורין ולפיכך את הקדושה. או אז "מבשרי אחזה א-לוה" – הגוף רומז לאלוקות, הוא שב להיות צלם אלוקים.

... הבושה, בהקשר זה, היא מצב טבעי לחלוטין. ידוע לנו שיש לבושה תפקיד הגנתי מובהק באהבה. תפקידה הוא לשמר את התום והמסתורין, למנוע משהו מלהפוך למושא להצצה. אפשר לומר שדווקא אי צפייה באהבה משרתת את מטרתה. האהבה חומקת מפומביות שכן האוהב חושש שמה שקדוש לו, יחולל.

הצניעות היא אבן יסוד בחינוך ליראת שמיים, אולם מן הראוי להציע מבט חדש על מושג הצניעות הרווח אצלנו. מהדברים שעלו כאן עולה כי הצניעות לא באה לחנוק את התשוקה אלא דווקא לכונן אותה ולהכלילה בקדושה. העדר הצניעות מכשיל את יכולתי לחוות את הקסם שבזולת, ואף עלול להפוך את הזולת לאובייקט. הבושה מבטאת הרבה פעמים העדר בשלות וחוסר אינטימיות עם גופי ועם הזולת. הבושה במובנה הבשל, לעומת זאת, עשויה להיות דווקא האמצעי לאינטימיות בכך שהיא משמרת את הפנימיות ואת הסוד ומגוננת עליהם.